

afb. 6. 'Lak aan de burenen'; een onderhoudsarme voortuin aan de Dreef. (foto auteur)

buurt' aan één wijk goed was besteed, dan was het wel Vreewijk, waar woningen intussen van ouders op kinderen waren overgegaan. Het woningprogramma van behoud en vernieuwing moest voldoen aan de eis van bewoners die niet meer dan 250 gulden huur per maand wilden betalen. Dat lukte alleen met een speciale 'Vreewijksubsidie', die de regering in 1982 bijdroeg. Een bijzondere geste, omdat de kosten van woningvernieuwing hoger waren dan van vervangende nieuwbouw. Toch was de toekomst onzeker, zo werd na tien jaar stadsvernieuwing vastgesteld: 'De renovatie van het tuindorp manoeuvreert moeizaam tussen het financieel haalbare en het sociaal aanvaardbare'.⁶ Dat laatste sloeg op de huurverhogingen van soms 150 gulden of meer per maand. Tot 1985 zijn plannen voor ruim 2.300 woningen in voorbereiding en uitvoering genomen. Er lagen plannen voor nog eens 3.000 woningen tot in de jaren negentig. In 1990 waren 3.150 woningen gerenoveerd en 473 nieuwe gebouwd. De helft van de wijk was klaar, nu de andere helft nog. Juist op dat moment zette de gemeente Rotterdam

een nieuwe koers uit onder het motto 'Vernieuwing van de stadsvernieuwing'. Het betrof volgens het college van B&W 'een principiële herijking' die volgde op de eerder ingezette vernieuwing van Rotterdam met als doel de stad aantrekkelijker te maken voor hogere inkomensgroepen.⁷ De nieuwe koers luidde het einde in van bouwen-voor-de-buurt als programma van louter sociale huurwoningen. Voortaan zouden ook koopwoningen in de stadsvernieuwingswijken worden gebouwd en zou de kwaliteit van de directe woonomgeving veel meer aandacht krijgen. Woonmilieudifferentiatie, productdifferentiatie en huurdifferentiatie werden de nieuwe trefwoorden van het beleid. Voor Vreewijk werd een globaal programma van 1.700 renovaties en 300 nieuwbouwwoningen voorzien.⁸ De grootste zorg betrof de Oude Dalenwijk, waar woningverbetering niet meer haalbaar was binnen de toenmalige voorwaarden.

Historische continuïteit bepleit

De vernieuwing van de stadsvernieuwing viel historisch samen met een grote hervorming van het nationale volkshuisvestingsbeleid en resulteerde daardoor niet meteen in concrete plannen. Als onderdeel van de na 1980 vrijwel permanente reorganisatie van de verzorgingsstaat werden in de zogenoemde